

ส่วนที่ 3

Free Trade Area กับ SMEs : โอกาสและ
ผลกระทบจากข้อตกลงระหว่างประเทศ

บทที่ 6

โอกาสของ SMEs ไทย ความตกลง FTA ในกรอบอาเซียน

FTA อาเซียน - สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป (European Union: EU) เป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทยในลำดับต้นๆ และยิ่งทวีความสำคัญยิ่งขึ้นเมื่อได้มีการขยายสมาชิกภาพเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ โดยในปี 2550 นั้น สินค้าส่งออกของไทยไปยังตลาด EU27 มีมูลค่ารวม 560,597.1 ล้านบาท คิดเป็น 10.7% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทย รองจากอาเซียน (28.1%) และญี่ปุ่น (19.1%) การเจรจาเพื่อเปิดเสรีทางการค้ากับสหภาพยุโรปจึงมีความสำคัญต่อการขยายการส่งออกของไทย อย่างไรก็ตาม นโยบายการค้าของสหภาพยุโรปที่ผ่านมานั้น ไม่ได้ให้ความสนใจกับการทำ FTA รายประเทศมากนัก แต่ให้ความสำคัญอย่างมากกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค

อาเซียนและสหภาพยุโรปได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะจัดทำความตกลงการค้าเสรีกันเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2550 และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรปของไทยเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2551 ซึ่งกรอบเจรจาดังกล่าวครอบคลุมหัวข้อเจรจา ได้แก่ การค้าสินค้า พิธีการศุลกากร กฎถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรการปกป้องและเยียวยาด้านการค้า มาตรการสุขอนามัย อุบัติเหตุเทคนิคต่อการค้า การค้าบริการ การลงทุน ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกทางการค้า ทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดซื้อโดยรัฐ ความโปร่งใส การแข่งขัน สิ่งแวดล้อม แรงงาน

รายการสินค้าของไทยที่มีศักยภาพและคาดว่าจะมีความพร้อมในการเปิดเสรี

ในเบื้องต้น จากการรับทราบความคิดเห็นหน้าการจัดทำการตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรป ครั้งที่ 1/2551 วันพุธที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551 ณ กระทรวงพาณิชย์ ที่ประชุมได้ระบุรายการสินค้าและบริการของไทยที่มีศักยภาพในการส่งออก และคาดว่าจะมีความพร้อมในการเปิดการค้าเสรีกับกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย

- 1. สินค้าเกษตร** ได้แก่ ยางพารา ข้าว ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง น้ำตาลทราย กุ้งสดแช่เย็น/แช่แข็ง ไข่แปรรูป ผักผลไม้สดและกระป๋อง/แปรรูป อาหารทะเลสด กระป๋องแปรรูป กุ้งแช่แข็ง เครื่องเทศ และสมุนไพร กาแฟ ข้าวโพด สิ่งปรุงรส เส้นก๋วยเตี๋ยว/บะหมี่สำเร็จรูป
- 2. สินค้าอุตสาหกรรม** ได้แก่ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์หนัง เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ รถจักรยานยนต์ และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ เครื่องปรับอากาศ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เฟอร์นิเจอร์ รองเท้า ผลิตภัณฑ์เซรามิก
- 3. กลุ่มบริการ** ได้แก่ นวดแผนโบราณ ร้านอาหารไทย พอดีวี สปาและบริการสุขภาพ บริหารจัดการ ธุรกิจโรงแรม สถาปนิก วิศวกรรม บริการจัดแสดงสินค้า

พื้นที่เป้าหมายสำหรับ SMEs

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปกับอาเซียนและประเทศไทย ประเทศที่น่าจะเป็นพื้นที่เป้าหมายสำหรับ SMEs ในการศึกษาข้อมูลด้านโอกาสสำหรับ SMEs จากการทำ FTA กับสหภาพยุโรป คือ สหพันธรัฐเยอรมนี ซึ่งเป็นตัวแทนในกลุ่มยุโรปเดิม และประเทศโปแลนด์และสาธารณรัฐเช็ก ในฐานะตัวแทนจากกลุ่มสมาชิกใหม่ของ EU27 โดยในภาพรวมนั้น แต่ละประเทศมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีเสถียรภาพ มีกำลังซื้อ และมีขนาดตลาดที่ใหญ่พอสำหรับธุรกิจไทยที่จะเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรป

ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี

สหพันธรัฐเยอรมนีเป็นหนึ่งในประเทศที่เริ่มก่อตั้งสหภาพยุโรปเมื่อ พ.ศ. 2500 ปัจจุบันมีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 82.5 ล้านคน และมีขนาดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในกลุ่มประเทศยุโรป 27 ประเทศ (EU-27) ผลิตจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 2.432 ล้านล้านยูโร ในปี พ.ศ. 2550 หรือคิดเป็นร้อยละ 19.8 ของมูลค่า GDP รวมของกลุ่ม EU-27

ประเทศเยอรมนีจัดเป็นคู่ค้าที่สำคัญลำดับที่ 12 ของไทย และเป็นอันดับที่ 1 ของไทยในสหภาพยุโรปในปี 2551 การค้ารวมมีมูลค่า 254,337 ล้านบาท ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเป็นมูลค่า 43,304 ล้านบาท เนื่องจากมีการนำเข้าสินค้าทุนจากเยอรมนีในปริมาณที่สูงมาก มูลค่าการส่งออกของไทยไปเยอรมนีประมาณ 105,516.7 ล้านบาท หรือประมาณ 3,163 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มากเป็นอันดับสาม รองจากการส่งออกไปสหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์ แต่มูลค่านำเข้ามากเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับการนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ใน EU

สินค้าที่ไทยส่งออกไปเยอรมนี ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปรับอากาศ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อัญมณีและเครื่องประดับ ยางธรรมชาติ อาหารปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ รถบรรทุกและส่วนประกอบ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากเยอรมนี ได้แก่ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เป็นต้น

ประเทศโปแลนด์

ประเทศโปแลนด์มีพื้นที่ 312,685 ตารางกิโลเมตร มีพรมแดนทิศตะวันตกติดกับสหพันธรัฐเยอรมนี ทิศใต้ติดกับสาธารณรัฐเช็กและสโลวาเกีย ทิศตะวันออกติดกับยูเครนและเบารุส และทิศเหนือติดกับลิทัวเนีย และทะเลบอลติก มีอาณาเขตตอนเหนือติดทะเล ทำให้โปแลนด์มีความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ขนส่งสินค้าไปยังประเทศแถบสแกนดิเนเวียที่อยู่ทางตอนเหนือ จึงเป็นเสมือนจุดเชื่อมต่อประเทศในยุโรปกลางอย่างสาธารณรัฐเช็กและฮังการีกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเดิมที่อยู่ในแถบสแกนดิเนเวียได้เป็นอย่างดี

โปแลนด์มีตลาดส่งออกสำคัญ คือ เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี และสหราชอาณาจักร โดยครองสัดส่วนร้อยละ 27.1, 6.2, 6.5 และ 5.7 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมดของโปแลนด์ในปี 2549 ในขณะเดียวกันโปแลนด์นำเข้าสินค้าจากเยอรมนีมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 รองลงไป คือ รัสเซีย อิตาลี และจีน ซึ่งนำเข้าสินค้าในสัดส่วนร้อยละ 9, 7, 6.8 และ 6.1 ตามลำดับ

สำหรับการค้ากับประเทศไทยนั้น จากสถิติปรากฏว่า โปแลนด์ขาดดุลการค้ากับไทยมาตลอด โดยเมื่อปี 2551 โปแลนด์ขาดดุลการค้ากับไทยอยู่ 13,550 ล้านบาท และมีมูลค่าการค้ากับไทยรวม 19,091 ล้านบาท สินค้าที่ไทยส่งออกไปโปแลนด์ ได้แก่ สินค้ากลุ่มเครื่องจักร และอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์ยางพารา

ประเทศสาธารณรัฐเช็ก

สาธารณรัฐเช็กเป็นหนึ่งในสิบของประเทศในยุโรปตะวันออก ยุโรปกลาง และเมดิเตอร์เรเนียนที่เข้ามาเป็นสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปเมื่อ ปี 2547 มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 10 ล้านคน และในปี 2550 มีขนาดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งวัดจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เท่ากับ 126 พันล้านยูโร คิดเป็นร้อยละ 1 ของมูลค่า GDP รวมของกลุ่มสหภาพยุโรป 27 ประเทศ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเช็กอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง คือ อัตราร้อยละ 12 ในปี 2550 ซึ่งนับว่าสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกใหม่ด้วยกัน

ในปี 2551 ประเทศไทยมีมูลค่าการค้ากับสาธารณรัฐเช็กรวมประมาณ 23,362 ล้านบาท โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 16,513 ล้านบาท สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปสาธารณรัฐเช็ก ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปโภคบริโภคไฟฟ้าและส่วนประกอบ ยางธรรมชาติ ยางสังเคราะห์และผลิตภัณฑ์ยาง ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากสาธารณรัฐเช็กโดยมีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดคือ นมและผลิตภัณฑ์นม เครื่องจักร เครื่องใช้กล เครื่องอุปโภคไฟฟ้า เป็นต้น

บทสรุป

โดยสรุป ช่องทางการเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรปของ SMEs อาจทำได้ใน 5 ระดับ คือ (1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อกระจายสู่ระดับบน และตั้งราคาสูงได้ (2) ยกระดับกระบวนการผลิตให้ได้ตามมาตรฐานสากล (3) การกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค (4) การหาพันธมิตรทางธุรกิจที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของสหภาพเป็นอย่างดี (5) ลงทุนเปิดโรงงาน/กิจการในสหภาพยุโรป ซึ่งต้องมีการวางแผนและศึกษากฎระเบียบต่างๆ เป็นอย่างดีก่อนการลงทุน

การจะเข้าสู่ตลาดโดยใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้านั้น จำเป็นต้องการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการทั้งจากภาครัฐและเอกชน และต้องมีการศึกษาข้อมูลในตลาดนั้นอย่างละเอียด และการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกันนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนา ความพร้อมของกฎหมายภายในรวมไปถึงระยะเวลาในการปรับตัวที่เหมาะสม และมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นด้วย

FTA อาเซียน - สาธารณรัฐเกาหลี

การเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและเกาหลี ได้เริ่มต้นขึ้นนับตั้งแต่ปฏิญญาร่วมอาเซียน-เกาหลี เมื่อปลายปี 2004 ซึ่งต่อมา ในปี 2005 คณะเจรจาทั้งสองฝ่ายสามารถสรุปผลการเจรจาจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างครอบคลุมระหว่างอาเซียนและเกาหลี (Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation: FA) ความตกลงว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท (Agreement on Dispute Settlement Mechanism: DSM) และความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้า (Agreement on Trade in Goods: TIG) โดยอาเซียนและเกาหลีได้ลงนามความตกลง FA และ DSM ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-เกาหลี เมื่อเดือนธันวาคม 2005 สำหรับ ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้า หรือ TIG นั้น อาเซียน 9 ประเทศ และเกาหลีได้ร่วมลงนาม โดยไทยไม่ได้ร่วมลงนาม เนื่องจากยังไม่สามารถหาบทสรุปเรื่องการเปิดตลาดกับเกาหลีได้ และได้หยุดการหารือไปชั่วคราว จนถึงปี 2007 ที่ได้กลับมาหารือกันใหม่ และทั้งสองฝ่ายสามารถสรุปผลการเจรจาได้เมื่อเดือนธันวาคม 2007 ซึ่งระหว่างนั้น อาเซียนอื่นและเกาหลีได้มีการลงนามในเรื่องการค้าสินค้ากันถึง 3 ครั้ง คือ เมื่อเดือนธันวาคม 2005 เพื่อประกาศ

ความสำเร็จการเจรจากรอบการเปิดเสรีการค้าสินค้า เมื่อเดือนพฤษภาคม 2006 เพื่อประกาศการบรรลุความตกลงเรื่องรายการสินค้าที่เปิดเสรีระหว่างกัน และการลงนามครั้งที่ 3 เมื่อเดือนสิงหาคม 2006 เพื่อแก้ไขเอกสารแนบท้ายเรื่องการลดภาษีต่างตอบแทน และมีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่ มิถุนายน 2007 นอกจากนั้น ยังสามารถบรรลุข้อตกลงในเรื่องการค้าบริการด้วยแล้ว และได้ลงนามกันในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-เกาหลี เมื่อพฤศจิกายน 2007 แต่ไทยยังไม่สามารถดำเนินการภายในเพื่อลงนามได้ทัน

ไทย พร้อมประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นและเกาหลีใต้ได้ร่วมลงนามในพิธีสารว่าด้วยการเข้าเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าและพิธีสารว่าด้วยการเข้าเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของไทย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2009 ณ โรงแรมคูลิธธานี หัวหิน และเกาหลีใต้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียน-เกาหลี สมัยพิเศษ (ASEAN-Republic of Korea Commemorative Summit) เพื่อเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนและเกาหลีครบ 20 ปี ระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม-2 มิถุนายน 2009 ณ เกาะเจจู ประเทศเกาหลี รวมทั้งจะมีการลงนามความตกลงว่าด้วยการลงทุน ซึ่งถือเป็นความตกลงสุดท้าย ที่จะทำให้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี มีความสมบูรณ์

สำหรับการบังคับใช้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ เกาหลีใต้ทำหนังสือทางการทูตผ่านสำนักเลขาธิการอาเซียนแจ้งว่าได้เสร็จสิ้นการดำเนินการภายในแล้ว เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2009 และความตกลงว่าด้วยการค้าบริการจะมีผลใช้บังคับกับสมาชิกอาเซียน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2009 สำหรับไทยกับเกาหลี มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2009 และคาดว่าความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าจะเริ่มบังคับใช้ได้ประมาณเดือนตุลาคม 2009

บทสรุป

สิทธิประโยชน์สำหรับภาคการส่งออก ภาคบริการและการลงทุนของ SMEs ไทย ภายใต้กรอบ FTA อาเซียน-เกาหลีใต้ (AKFTA) ด้านการค้าสินค้าและบริการ ส่งผลให้สินค้าส่งออกของไทยมีขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านราคาทัดเทียมกับสินค้าส่งออกของประเทศอาเซียนอื่น ๆ ที่ได้รับประโยชน์จากการลดภาษีภายใต้กรอบ FTA ไปก่อนหน้าแล้ว อีกทั้งยังถือเป็นโอกาสทางการค้าที่สำคัญของผู้ประกอบการส่งออกของไทยที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้า ภายใต้กฎแหล่งกำหนดสินค้าที่มีความยืดหยุ่นทางการค้ามากขึ้น รวมถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีตามข้อตกลง FTA อาเซียน-เกาหลีใต้ (AKFTA) นอกจากนี้ผู้ประกอบการไทยยังได้รับประโยชน์ด้านการลงทุนจากประเทศเกาหลีใต้ที่อาจใช้เป็นฐานการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกสินค้าไปยังประเทศอื่น ๆ ซึ่งประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการลงทุนในภูมิภาค นอกจากนี้ธุรกิจบริการไทยจะได้รับผลดีและมีโอกาสในขยายธุรกิจเข้าไปในเกาหลีใต้ภายใต้ความตกลงเปิดเสรีภาคบริการที่เกาหลีใต้เปิดให้นักลงทุนอาเซียนรวมทั้งไทยเข้าไปถือหุ้นได้ร้อยละ 100 ในหลายสาขา เช่น บริการด้านท่องเที่ยว โรงแรม ภัตตาคาร ธุรกิจบันเทิง และบริการทำความสะอาด

บทที่ 7

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ASEAN Economic Community: AEC)

ความเป็นมาของอาเซียน

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 มีประเทศสมาชิกรวม 10 ประเทศ แบ่งเป็นสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ คือ บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย และประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม หรือเรียกสั้น ๆ ว่ากลุ่ม CLMV (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการดำเนินงานความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียนมีความคืบหน้ามาตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี 2535 การเจรจาเพื่อเปิดตลาดการค้า บริการและการลงทุนในภูมิภาคจนถึงปัจจุบัน ผู้นำอาเซียนได้มุ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน หรือภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งเร็วขึ้นกว่ากำหนดการเดิมที่ได้เคยประกาศเจตนารมณ์ไว้ตามแถลงการณ์บาหลีถึง 5 ปี

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

ในการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546 ที่เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) และเห็นชอบให้มีการจัดตั้ง ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ซึ่งจะประกอบด้วย 3 เสาหลัก (pillars) ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ซึ่งต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 11 เมื่อเดือนธันวาคม 2548 ผู้นำอาเซียนได้เป็นชอบให้พิจารณาความเป็นไปได้ของการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากเดิมที่กำหนดไว้ในปี 2020 ให้เร็วขึ้นอีก 5 ปีเป็นปี 2015 และในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 ในเดือนมกราคม 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศอาเซียน

โดยที่ใน 3 เสาหลักข้างต้นนั้น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นเรื่องที่ชัดเจนและจับต้องได้มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทั้งสามเสา โดยในด้านเศรษฐกิจได้มีการดำเนินงานในเรื่อง AFTA มีการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ มีการส่งเสริมด้านการลงทุนร่วมกัน และพยายามให้มีการใช้ทรัพยากรในภูมิภาคร่วมกัน นอกจากนี้ ในภาคของการขนส่ง

ก็พยายามเชื่อมโยงตลาดต่างๆ ในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศให้เป็นตลาดเดียวกัน โดยการเชื่อมโยงด้านการคมนาคม เช่น การจัดทำ ASEAN Highway Network เพื่อให้มีถนนหรือทางหลวงที่เชื่อมโยงระหว่างกัน ในด้านพลังงานก็มีความร่วมมือระหว่างกันเพื่อรับประกันว่าพลังงานในภูมิภาคจะมีใช้เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ เช่น โครงการ ASEAN Power Grid ซึ่งเป็นโครงการเชื่อมโยงสายส่งไฟฟ้าจากประเทศต่างๆ ในอาเซียน เป็นต้น

นอกเหนือจากการสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่มแล้ว อาเซียนยังต้องขยายความร่วมมือไปยังประเทศคู่เจรจาในทุกภูมิภาคทั่วโลก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอเชียใต้และเอเชีย) เพื่อให้ประเทศคู่เจรจาทั้งหลาย เข้ามามีบทบาทในการช่วยลดช่องว่างด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน เช่น ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ตลอดจนกลไกอื่นๆ ในภูมิภาค

เป้าประสงค์สำคัญของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรีและการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยให้นำร่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในสินค้าและบริการสำคัญ 12 สาขา (Priority Integration Sectors) ภายในปี 2010/2013 ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกษตร ผลิตภัณฑ์ประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์ยานยนต์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ การท่องเที่ยว การบิน และโลจิสติกส์

นอกจากการเร่งรัดการรวมกลุ่ม 12 สาขาสำคัญ ประเทศสมาชิกได้กำหนดยุทธศาสตร์ระยะยาวของภูมิภาค 4 ด้านร่วมกัน คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (A Single Market and Production Base) นอกเหนือไปจากเป้าหมายการไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง (A highly Competitive Economic Region) การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค (A Region of Equitable Economic Development) และการเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (A Region that is Fully Integrated into the Global Economy)

ASEAN Economic Community Blueprint (AEC Blueprint)

เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานเชิงบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อให้เห็นการดำเนินงานในภาพรวมที่จะนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 ได้อย่างชัดเจน โดย AEC Blueprint นี้มีเป้าหมายเพื่อกำหนดทิศทางการทำงานในด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดจนบรรลุเป้าหมาย AEC ในปี ค.ศ. 2015 และเพื่อสร้างพันธะสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน

1. องค์ประกอบของ AEC Blueprint

- การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วม โดยเป็นแผนงานที่จะส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น
- การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน เป็นแผนงานที่จะส่งเสริมการสร้างความสามารถในด้านต่างๆ เช่น นโยบายการแข่งขัน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ)
- การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค เป็นแผนงานที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของสมาชิกและลดช่องว่างของระดับการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่าและใหม่ เช่น สนับสนุนการพัฒนา SMEs

- การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เป็นแผนงานที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มเข้ากับประชาคมโลก โดยเน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เช่น การจัดทำการค้าเสรี และการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่าย เป็นต้น

2. การดำเนินงานด้าน SMEs ภายใต้ AEC

การดำเนินการพัฒนา SMEs ภายใต้ AEC นั้น ได้ยึดการดำเนินงานตามพิมพ์เขียวนโยบายของอาเซียน ด้านการพัฒนาวិสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ASEAN Policy Blueprint for SMEs Development : APBSD) 2004 - 2014 ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนา SMEs ในภูมิภาคอาเซียน และประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มาตรการนโยบายต่างๆ และผลลัพธ์

3. ยุทธศาสตร์และกิจกรรมการดำเนินงานด้าน SMEs ภายใต้ AEC

การดำเนินงานตามพิมพ์เขียวนโยบายของอาเซียนด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ASEAN Policy Blueprint for SMEs Development : APBSD) 2004 - 2014

- ส่งเสริมเครือข่าย SMEs และการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายผลผลิตและกระจายสินค้าของภูมิภาค
- ส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนา SMEs รวมถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs